

1989. november 23. - MUNKÁSŐR-VÁLLALKOZÁSOK

Mint nemrégiben kiderült, a munkásőrség profi vállalkozásszervezőket megszegényítő sebességgel hozza létre különféle vállalkozásait. Az e vállalkozások alapját képező vagyon ilyen felhasználásának jogosságát, ezen üzleteknek a versenysemlegesség szempontjából megítélendő etikusságát azonban sokan megkérdőjelezik, s ezeket egyszerűen a szervezet kezelésében lévő állami vagyon átmentésére irányuló manővereknek tartják.

A munkásőrség 1957 óta összesen mintegy 12 milliárd forint állami támogatásban részesült. A testület vagyona saját számításai szerint csaknem 10 milliárd forint; az összeg 47,3 százaléka az ingatlanok, 17,6 százaléka a fegyverek értéke, a többi úgynevezett személyes tárgyakban fekszik. Korábban főként a fegyverek pusztja otléte aggasztotta a közvéleményt, az utóbbi időben azonban — a Next 2000 ügye után — a munkásőrség vállalkozásairól kiszivárgott hírek hatására e horribilis összegek felhasználására, sorsára is ráirányult a figyelem. A munkásőr-kft. létrehozásáról megjelent első hír után szinte azonnal összehívott sajtótájékoztatón kiderült: amit az ellenzék és a közvélemény a szervezet kezelésében levő vagyon átmentéséről hall, az tétélesen igaz, csak ugyanezt a munkásőrség a „rábízott nemzeti vagyon lehető leghatékonyabb működtetése”-ként minősíti. S ebbe szerintük belefér szinte mindenfajta üzleti tevékenység: a részvényvásárlás, a devizáért árusító üzlet csakúgy, mint az angol nyelvű kereskedelmi rádió vagy éppen a hírlapterjesztés.

A munkásőrség vállalkozásainak első lépcsőjeként úgynevezett költségvetési üzemeket hozott létre. Az állami költségvetési szervek gazdálkodásáról szóló érvényes rendelet szerint az ilyen üzemek feladata elsősorban az alapító szervezet ellátása, de felesleges kapacitásukat értékesíthetik külső igénylőknek is. Az eddig létrejött három költségvetési üzem egyike a munkásőrség volt kiképző- és üdültetési központja — immár Club Tomaj névre hallgat —, amelyet július 1-jétől egyszerű földi halandók, köztük külföldiek is igénybe vehetnek. A létesítményről most elkészült német nyelvű prospektus szerint a négycsillagos üdülőben egy kétágyas szoba 60, a teljes ellátás további 23 nyugatnémet márkába kerül majd. A Club Tomajtól egyébként az idén csak szerény, 500 ezer forintos profit elérését várja az igazgató. A másik költségvetési üzem, a leselejtezett felszerelések lakosságnak történő árusításával is foglalkozó Készletező-ellátó Parancsnokság a tervek szerint az idén 10 millió forint nyereséget is hozhat. A harmadik ilyen típusú vállalkozás a Kereskedelmi Műszaki Szolgáltatóház (KMSZH), amely egyebek mellett építésszervezéssel, -tervezéssel, -kivitelezéssel foglalkozik, továbbá saját — ruházati cikkeket, sport-, horgász-, vadászfelszereléseket kínáló — áruháza van, amely nyitva áll a polgári lakosság előtt is. A KMSZH-tól az év végére 800 ezer forint nyereséget várnak. Három további költségvetési üzem létrehozása is folyamatban van a munkásőrségnél: a tervek szerint a Központi Gépjárműüzem, a Munkásőrparancsnok-képző Iskola és a munkásőrség videostúdiója is kilép a civil piacra.

„A költségvetési üzemek létesítésével az állami tulajdon, valamint a munkásőrség kezelői jogviszonya nem változik meg” — hangsúlyozta Bartha Gyula, az országos parancsnok helyettese a sajtótájékoztatón. Ezek az üzemek az általános szabályok szerint adóznak — hallhattuk —, adózott nyereségükről pedig az alapító, jelen esetben a munkásőrség országos parancsnoka dönt: felhasználja-e, avagy az üzemnél hagyja, amely a jelenlegi szabályok szerint új vállalkozásokba is fektetheti.

A költségvetési üzemek láthatóan élnek is ez utóbbi lehetőséggel. A munkásőrségnek az üzemek konkrét anyagi nyereségénél alighanem jóval nagyobb hasznot hoz majd az, hogy ezek

az üzemek részt vehetnek kft.-k, vegyes vállalatok alapításában, és részvényeket is vásárolhatnak. Ilyen esetekben viszont már jogszabályilag is tisztázatlan a bevitt vagyon, a vállalkozás által használt ingatlan tulajdonjogának kérdése. Így aztán nem csoda, hogy az ilyenfajta többlépcsős vállalkozásokat sokan az állami vagyon átmentési kísérletének tekintik. Az első „második lépcsős” vállalkozást, az idegenforgalmi szolgáltatásokat kínáló Kelen Tourst a munkásárség három meglevő költségvetési üzeme és a Kerszi hozta létre 1 millió forintos alaptőkével. Másodikként a cégbíróságon éppen most van folyamatban a KMSZH — ezúttal külföldi érdekeltségű — vállalkozásának, a Coopiere Kft.-nek a bejegyzési procedúrája. A szintén 1 millió forintos törzstőkével létrehozott vegyes vállalat alapját az EBM nevű osztrák cég által apportként behozott Canon márkájú, lézerrel működő, számítógéppel felszerelt színes másológép képezi, amely képeslapok, fényképek nagyítását, kicsinyítését, torzítását, összekopírozását, retusálását, feliratozását szinte percek alatt tudja elvégezni. E vállalkozás a reklámszakmában igyekszik majd megvetni a lábát. Egy másik vegyes vállalat létrehozása is szerepel a KMSZH tervei között, a nyugatnémet Ketiner céggel. A vadászati eszközöket, fegyvereket, kiegészítő felszereléseket forgalmazó Kettner devizáért árusító üzletet nyitna a KMSZH áruházának emeletén. Pillanatnyilag az üzlet devizális hátterének felmérése és engedélyeztetése folyik.

A felsoroltaknál nagyobb szabású vállalkozásnak tűnik, hogy a hírek szerint a munkásársök beszállnának a hírlapterjesztésbe is. Nagy István, a KMSZH igazgatója szerint a közigazgatási rendben szerveződő testület megfelelő szervezeti és technikai háttérrel rendelkezik e tevékenység folytatásához, s így komoly versenytársa lehet a Postának.

Sajátos vállalkozáscsíra a kapcsolata Radio Bridge-zsel. A Bush elnök budapesti látogatása idején már néhány napig sugárzó, s a valószínűleg jövő év január 1-jétől rendszeresen adó angol nyelvű kereskedelmi rádió a hírek szerint nem szállt be a „civil” hullámsávok elosztásáért folyó harcba, hanem a munkásárség saját frekvenciájára hangolt rá. Erről azonban a testület illetékesei — mondván, hogy csupán halványan körvonalazódott tervről van szó, amelyet ráadásul üzleti titokként kezel partnerük is — nem kívántak nyilatkozni.

Megint csak más természetű vállalkozás az úgynevezett Rodostó ház. A valaha turistaházként működő épületet a munkásárség 1984-ben megvásárolta, majd luxus vadászházzá alakította, és azóta bérbe adja a Mavadnak. A konkrét bérleti díjai Nagy István üzleti titokként kezel, de annyit elmondott, hogy „jelentős összeget kapunk, amelynek devizális vonzata is van”.

Bár a munkásárs-vállalkozásokat ismertető sajtótájékoztatón erről nem esett szó, az MDF Baranya megyei szervezete nemrégiben felröppentette a hírt: a munkásárség 101 millió forint értékben részvényeket vásárolt az Építőipari Innovációs Banktól (ÉIB). De lám, mire jó a vagyont költségvetési üzembe mentő akció: Nagy István szerint nem a munkásárség, hanem az egyik költségvetési üzem, a KMSZH vásárolta a részvényeket. Az összeg nagyságát is cáfolta az igazgató: állítása szerint a megvásárolt részvények értéke „mindössze” 3,25 millió forint.

Varga Tamás, az ÉIB igazgatója a banktitokra hivatkozva nem vállalkozott a döntőbíró szerepére, annyit azonban elmondott, hogy ő úgy tudja: az MDF értesülése a tervezett vásárlásról szóló jegyzőkönyvön alapul, Nagy István viszont a ténylegesen létrejött üzletről nyilatkozott. Igaz, a részvények eladási ára és névértéke között néha akkora a különbség, hogy mindkét fenti szám jó lehet, de Varga Tamás szerint az értékpapírok névértékükön keltek el. Azt a — szintén széles körben elterjedt — állítást, hogy ő maga is munkásárs lenne, a bankigazgató egyértelműen tagadta. JAKUS IBOLYA